

# Panun pakinoita

## VANHOJA URHEILUMUISTO- JA SOTKAMOSTA

Oli siinä hiihdetty koko maalis-kuinen sunnuntai Vaautankyllän kevättalven kimmeltäviä lauluja ristiin ja rastiin, oli kilpailu viestinhiihdossa ja käyty kokeilemas-  
sa vauhdin nopeutta Vuokatin "syöksymäestä", Lehtovaaran hui-  
puulta, jota ennen myös Kirkko-  
kaallioiksi kutsuttiin, koska sieltä  
vaarankyläläisten silmään sattui  
oikotietä kirkolle pyritäessä en-  
simmäiseksi Sotkamon kirkkotor-  
ni. Ihmeekkos sitten, jos illan tulle-  
len tupaturina kääntyi urheilus-  
asioihin ja nimimerkki sai kuulla  
kummia juttuja vanhan kansan  
urheilijoista.

Vaarankyllän Kapakan isäntä  
imeskeli piippuaan yhdellä pöydän  
kulmella, hänen lankomiehensä  
Erolan isäntä Korhollanmäeltä  
poltteli pölliä toisella kulmella ja  
meitä nuoria miehiä istui mikä  
missäkin hämartyvän pirtin pen-  
keillä. Ja isännät juttelivat...

Mutta pari samoa Vaarankylästä  
mikä ja missä se on. Vaarankyllä  
on osa Sotkamon laajaa Jormas-  
kylää, kunniakkaan iän saavutta-  
nut haamähtävä kylä Vuokatin ja

Jormasjärven välillä, luonnonkau-  
nilla paikalla, oikein mukava ja  
hyvä kylä.

Isännät olivat jo pahaisina poi-  
kasina tutustuneet sellaiseen van-  
han kansan ihme-elävään kuin  
Viuskun alias Jussi Kilpeläinen.  
Vielä 60 v. sitten tämä silloin 60  
vuotias mies, joka ei vanhuudesta  
liennyt, voitti kilpajuoksussa he-  
wosen. Totta se on. Ja hevosta  
sai piiskalla työdä ja laukalla sai  
ajaa. Ei pärjännyt, hevonen. Kilo-  
metrisen lammen ravasiva, mies  
ja hevonen edestakaisin. — Tämä  
tapahtui josin vähän nuorempana  
ja puoli kilometriä ainakin jätti  
mies hevosta. Mutta niinpä aske-

lehtikin yhdeksänkyynä-  
räisiksi. Siinä oli kysymyksessä  
veikka hallin (3/4 litraa) päätä  
viinaa, ja mitäpä se hevonen, sillä  
viimalla. Niin oli tehnyt silloin ja  
niin muulloinkin. Eelle oli juossut  
jo menomakalla — sukka-sillaan  
juoksi — ja hatullaan lapannut  
lautasille, jotta lauko, lauko...

Selkainen oli Viusku nuorena,  
että sai pistää saunavastan na-  
ruun, kaksikymmenmetriseen na-  
ruun, ja Jussi juoksi niin, että  
vasta ilmassa liekkui.

Vielä vanhoillnan, kahdeksalla

kymmenellä, jo niin vanhana, että  
näköä häittäsi, eikä enää voinut  
juosta kuin tutulla kotipelloilla, oli  
Jussi juoksussa jättänyt tavalliset  
miehet. Ihmeekkos sitten, jos  
tällaisesta miehestä jo runokin on  
säilynyt, näin kuuluva:

"Kilpeläinen kilpeli poika,  
hän on mies metsänkävijä,  
uros korven kolkuttaja,  
juoksi soita, juoksi maita,  
juoksi vehmaskoivikkoa,  
ei pelota metsän pedot eikä  
kauhistuta.  
Tappoi suden saumalansa,  
keikkui karhun kamapäällä".

Niin, se karhujuttu, siellä sekini  
oli tapahtunut Jormaskylässä,  
missä Viusku oli kotoisin — oli  
Vaarankyläläkin ollut töissä, vai-  
kuttanut korpparina vaarankylä-  
läisten ulkopuolella. Kerran oli  
nähty — ikämiehenä jo — kar-  
hun suon laidassa tonkivan maata.  
Siihen oli juossut ja lääpä-  
syt pedon menemään. Eikä siinä  
kyllin, vaan oli vielä juossut oauk-  
sen perään ja lipsunut kädessään  
keikkuvilla kengillään pakkaroille  
otsaa, jotta juoksehan nopeammin

Selkainen ihme-elävä oli Viusku-  
Jussi Kilpeläinen. Ja se mies var-  
masi olisi voittanut nykyiset ma-  
ratoonarit ja olympialaiset, tuu-  
mivat isännät, eikä heidän puhei-  
aan ole aihetta epäillä.